

DEFENCE AND STRATEGIC STUDIES**Paper II****संरक्षण आणि सामरिकशास्त्र****प्रश्नपत्रिका II****Time Allowed : 75 Minutes]****[Maximum Marks : 100****Note :** This paper contains **Fifty (50)** multiple choice questions, each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.**सूचना :** या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पन्नास (50)** बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Strategy is about :

- (A) military campaigns
- (B) use of military power to achieve political objectives
- (C) use of military power to achieve strategic superiority over the enemy
- (D) use of nuclear weapons in war

2. Features of a nation are :

- (i) Demographic and cultural similarities
 - (ii) Feeling of a community
 - (iii) Desire to be politically separate
- (A) only (i) is correct
 - (B) only (iii) is correct
 - (C) only (i) and (ii) are correct
 - (D) all three are correct

1. सामरिकनीति या विषयी आहे :

- (A) लष्करी कारवाई
- (B) राजकिय ध्येय साध्यकरण्यासाठी लष्करी शक्तिचा वापर
- (C) शस्त्रुवर सामरिक प्रभूत्व मिळविण्यासाठी लष्करी शक्तिचा वापर
- (D) युद्धामध्ये आण्विक शस्त्राचा वापर

2. राष्ट्राची वैशिष्ट्ये ही आहेत :

- (i) लोकसंख्यात्मक आणि सांस्कृतिक समानता
 - (ii) समाजाची भावना
 - (iii) राजकियदृष्ट्या स्वतंत्र रहाण्याची इच्छा
- (A) फक्त (i) बरोबर
 - (B) फक्त (iii) बरोबर
 - (C) फक्त (i) व (ii) बरोबर
 - (D) सर्व तीन बरोबर आहे

[P.T.O.]

3. The concept of equal security :
- (i) was spelt out at the 1972 US-USSR Moscow summit
 - (ii) US and USSR agreed to respect each other's legitimate interests
 - (iii) was spelt out at the 1961 non-aligned summit at Belgrade
 - (iv) Third world countries wanted to be treated on the basis of equality
- (A) only (iii) and (iv) are correct
(B) only (i) and (ii) are correct
(C) only (i) and (iii) are correct
(D) all the four are correct
4. Collective security as a security strategy is based on the following approach :
- (A) Liberal/Idealist
(B) Realist
(C) Systems
(D) Critical theory
3. समान सुरक्षिततेची संकल्पना :
- (i) 1972 च्या अमेरिका व सोव्हिएत रशियाच्या मॉस्को येथील शिखर परिषदेत मांडली गेली
 - (ii) वैध हितांचा आदर करण्याविषयीचा अमेरिका सोव्हिएत रशिया यांच्यातील समझौता
 - (iii) बेलग्रेड 1961 च्या अलिप्तता शिखर परिषद मध्ये उल्लेखल्या प्रमाणे
 - (iv) समानतेच्या आधारे वागण्यासाठी तिसऱ्या जगातील देशांची केलेली मागणी
- (A) फक्त (iii) आणि (iv) बरोबर
(B) फक्त (i) आणि (ii) बरोबर
(C) फक्त (i) आणि (iii) बरोबर
(D) सर्व चार बरोबर
4. सामुहिक सुरक्षा ही द्या सामरिक दृष्टीकोनावर आधारित आहे :
- (A) आदर्शवादी/उदारमतवादी
(B) वास्तववादी
(C) पद्धती
(D) टिकात्मक सिद्धांत

5. Geographic power potential is magnified or constrained by :
- (A) Political leadership
(B) Natural resources
(C) Trade
(D) Technology
6. Paramilitary forces come under the following :
- (A) Prime Minister's Office
(B) Ministry of Defence
(C) Ministry of Home
(D) National Security Council
7. The origins of detente can be traced to the lessons of :
- (A) Use of atomic weapons in Hiroshima and Nagasaki
(B) The Cuban missile crisis
(C) Nixon's visit to China in 1972
(D) Soviet intervention in Afghanistan in 1979
5. भौगोलीक शक्तिची क्षमता वाढविणे किंवा मर्यादीत या द्वारे केली जाते :
- (A) राजकिय नेतृत्व
(B) नैसर्गिक साधने
(C) व्यापार
(D) तंत्रज्ञान
6. निमलष्करी दले खालील प्रभागत येतात :
- (A) प्रधान मंत्र्यांचे कार्यालय
(B) संरक्षण मंत्रालय
(C) गृह मंत्रालय
(D) राष्ट्रीय सुरक्षा मंडळ
7. तणाव शिथलनची संकल्पना इशे उगम पावते :
- (A) नागासाकी आणि हिरोशिमा यावर आण्विक शस्त्रांचा वापर
(B) क्युबा क्षेपणास्त्र समस्या
(C) 1972 मधील निक्सनची चीन भेट
(D) 1979 चे रशियाचा अफगाणिस्तान मध्ये हस्तक्षेप

8. Who is the Supreme Commander in the Higher Defence Structure of India :
- (A) President
(B) Prime Minister
(C) Defence Minister
(D) Chairman of Integrated Staff Committee
9. The concept of 'lines of operation' was emphasised by :
- (A) Jomini
(B) Clausewitz
(C) Douhet
(D) Mahan
10. For achieving seaworthiness six determinants were indicated by :
- (A) Mahan
(B) Howard Michael
(C) Liddell Hart
(D) Jenkins
8. भारताच्या उच्च संरक्षण ढाच्या मध्ये सर्वोच्च लष्करी अधिकारी कोण ?
- (A) राष्ट्रपती
(B) प्रधान मंत्री
(C) संरक्षण मंत्री
(D) संयुक्त लष्करी मंडळाचा अध्यक्ष
9. 'लष्करी कारवाइच्या रेषा' या संकल्पनेवर याने भर दिला ?
- (A) योमेनी
(B) क्लॉझवित्ज
(C) ड्यूहे
(D) महान
10. सामुद्रीक अधिपत्य साध्य करण्यासाठी सहा घटक यांनी मांडले :
- (A) महान
(B) होवर्ड मायकेल
(C) लिडील हार्ट
(D) जॅकिन्स

11. The concept of human security was first initiated by :

- (A) Canada
- (B) The United States of America
- (C) China
- (D) Australia

12. A limited war :

- (i) has a specific political goal
 - (ii) attempts to affect the opponents' will and not crush it
 - (iii) does not seek unconditional surrender
 - (iv) is conducted with tactical nuclear weapons
- (A) only (i) and (iii) are correct
- (B) only (i), (ii) and (iv) are correct
- (C) only (ii), (iii) and (iv) are correct
- (D) only (i), (ii) and (iii) are correct

11. मानव्य सुरक्षितेची संकल्पना प्रथम यांच्या द्वारे आली :

- (A) कॅनडा
- (B) अमेरीका
- (C) चीन
- (D) ऑस्ट्रेलिया

12. मर्यादीत युद्ध हे :

- (i) विशिष्ट राजकिय ध्येय असते
 - (ii) प्रतिस्पर्धाची इच्छा प्रभावीत करण्याचा प्रयत्न, नष्ट करणे नाही
 - (iii) अटीविरहीत शरणागती करवून घेणे नाही
 - (iv) डावपेचात्मक अण्विक शस्त्रांचा वापर करून केले जाते
- (A) फक्त (i) आणि (iii) बरोबर
- (B) फक्त (i), (ii) आणि (iv) बरोबर
- (C) फक्त (ii), (iii) आणि (iv) बरोबर
- (D) फक्त (i), (ii) आणि (iii) बरोबर

NOV-16211/II

13. Willy Brandt's report 'North-South : A Programme for Survival' considered :
- (A) disarmament as a strategy for development
- (B) NPT as a discriminatory treaty
- (C) Supported Ronald Reagan's 'Strategic Defence Initiative'
- (D) Supported Gorbachev's 'Perestroika' as an approach to development
14. The rationale for the creation of SEATO and CENTO was :
- (A) establish US hegemony in the Asia-Pacific region
- (B) Provide security to US Naval bases in the Indian ocean region
- (C) Prevent the spread of communism in Asia
- (D) Break the Sino-Soviet alliance
13. विली ब्रँट्स यांचा 'नॉर्थ-साऊथ' अहवाल : ए प्रोग्राम फॉर सरव्हायव्हल' या विषयी आहे :
- (A) निःशस्त्रीकरण ही विकासाची सामरिक निती आहे
- (B) NPT हा भेदभाव करणारा करार आहे
- (C) रोनाल्ड रेगन यांचा 'स्ट्रेटेजिक डीफेन्स इनिशिएटिव' ला पाठींबा देणे
- (D) विकासाचा दृष्टीकोन म्हणून गोर्बाचेव्ह यांच्या 'पेरेस्ट्रॉइका' ला पाठींबा
14. SEATO आणि CENTO निर्माण करण्यासाठीचे कारण :
- (A) आशिया पॅसिफीक प्रदेशात अमेरिकेचे वर्चस्व प्रस्थापिक करणे
- (B) हिंदमहासागरातील अमेरिकेच्या नाविक तळांना सुरक्षा देण्यासाठी
- (C) आशियात कम्युनिझम पसरण्यावर आळा घालण्यासाठी
- (D) चीन-रशिया संघटन तोडण्यासाठी

NOV-16211/II

15. In the context of Indo-US relations the Kicklighter proposals represent the :
- (A) finalisation of the Indo-US Civilian Nuclear Co-operation agreement
- (B) beginning of Indo-US dialogue on Global Warming
- (C) Efforts made by the US to pressurise India to join the NPT
- (D) beginning of Indo-US strategic dialogue
16. Humanitarian intervention :
- (i) is a military intervention carried out in pursuit of humanitarian rather than strategic objectives
- (ii) presumes the acceptance of such universal doctrines as human rights
- (iii) gets support from the people as it is fought for a moral cause
- (A) only (i) is correct
- (B) only (i) and (ii) are correct
- (C) only (ii) and (iii) are correct
- (D) all three are correct
15. भारत-अमेरीका संबंधा संदर्भात किकलायटर प्रस्ताव हे दर्शवितो :
- (A) भारत-अमेरीका नागरीक आण्विक सहाकार्य करारास अंतिम रूप देणे
- (B) जागतिक तपमान वाढीवर भारत-अमेरीका चर्चेची सुरवात
- (C) NPT मध्ये सामील होण्यासाठी अमेरीकेचे भारतावरील दडपण
- (D) भारत-अमेरीका सामरिक संभाषणाची सुरवात
16. मानवतावादी हस्तक्षेप म्हणजे :
- (i) सामरिक ध्येयाऐवजी मानवता दृष्टीकोनाचा पाठपुरावा करण्यासाठी केलेला लष्करी हस्तक्षेप
- (ii) मानवी हक्कां सार जागतिका तत्वांची स्विकृती
- (iii) नैतिक कारणासाठी लोकांचा पार्टीब्या घेण्यासाठी
- (A) फक्त (i) बरोबर आहे
- (B) फक्त (i) आणि (ii) बरोबर आहे
- (C) फक्त (ii) आणि (iii) बरोबर आहे
- (D) सर्व तीनही बरोबर आहेत

NOV-16211/II

17. The American concept of 'Global war on Terror' evolved after :
- (A) the Iraqi invasion of Kuwait
- (B) the 9/11 attack
- (C) The failure to capture Osama-bin-Laden in Afghanistan
- (D) The Soviet intervention in Afghanistan in 1979
18. Francis Fukuyama's thesis of "End of History" sought to celebrate the triumph of :
- (A) Socialism
- (B) Neomercantalism
- (C) Liberalism
- (D) Democratic socialism
17. 'दहशतवादा विरुद्ध जागतिक युद्ध' ही अमेरिकेची संकल्पना या पासून पुढे आली :
- (A) कुवेतवरील इराकी आक्रमण
- (B) 9/11 हल्ला
- (C) ओसामा-बीन-लादेन यांना अफगाणिस्तानात पकण्यासाठी आलेले अपयश
- (D) 1979 मध्ये अफगाणिस्तानात रशियाने केलेला हस्तक्षेप
18. 'एन्ड ऑफ हिस्ट्री' हा फ्रान्सीस फुकुयामा यांचा सिद्धांत याचा द्योतक आहे :
- (A) समाजवाद
- (B) नववाणिज्यवाद
- (C) उदारमतवाद
- (D) लोकशाही समाजवाद

NOV-16211/II

19. Which of the following five countries were recognized nuclear weapon states at the time of the creation of the NPT ?
- (A) India, Pakistan, US, USSR, UK
 (B) US, UK, USSR, China, India
 (C) US, UK, USSR, France, India
 (D) US, UK, France, USSR, China
20. Which one of the following is an essential component of conventional deterrence ?
- (A) Attrition
 (B) Blitzkrieg
 (C) Mass retaliation
 (D) Limited war
21. The first Camp David Summit of 1959 was held between :
- (A) Kennedy and Khrushchev
 (B) Eisenhower and Khrushchev
 (C) Macmillan and Khrushchev
 (D) Kissinger and Khrushchev
19. NPT निर्माण होताना अण्विक शस्त्र देश म्हणून खालील कोणते पाच देश आहेत ?
- (A) भारत, पाकिस्थान, अमेरिका, यु.एस.एस.आर., यु.के.
 (B) अमेरिका, यु.के., यु.एस.एस.आर., चीन, भारत
 (C) अमेरिका, यु.के., यु.एस.एस.आर., फ्रान्स, भारत
 (D) अमेरिका, यु.के., फ्रान्स, यु.एस.एस.आर., चीन
20. पारंपारिक प्ररोधनाचा खालीलपैकी कोणता एक घटक आहे ?
- (A) अँट्रीशन
 (B) वीजवेगी हल्ला
 (C) भव्य प्रतिहल्ला
 (D) मर्यादीत युद्ध
21. 1959 चा पहिला कॅम्प डेव्हिड शिखर परिषद या दोघा मध्ये झाली :
- (A) केनडी व ख्रुश्चेव
 (B) आझेनोर व ख्रुश्चेव
 (C) मॅकमिलन व ख्रुश्चेव
 (D) किसिंजर व ख्रुश्चेव

22. The events as the Brandenburg Gate led to the :
- (A) Success of the solidarity party in Poland
- (B) Fall of the Berlin wall
- (C) German exodus into Austria through Hungary
- (D) Prague spring
23. Which one of the following is *not* a Pakistani Missile system ?
- (A) Hatf
- (B) Ghauri
- (C) Nag
- (D) Shaheen
24. UN peace keeping is guided by there basic principles :
- (i) Consent of Parties
- (ii) Impartiality
- (iii) Non-use of force except in self-defence
- (A) only (ii) is correct
- (B) only (i) and (ii) are correct
- (C) only (ii) and (iii) are correct
- (D) all three are correct
22. ब्रॅन्डनबर्ग गेट प्रसंगाची परिनीती यात झाली :
- (A) पोलंडमधील सोलीडॅरीटी पार्टीचे यश
- (B) बर्लीन वॉल चे पतन
- (C) जर्मन लोकांचे ऑस्ट्रिया मध्ये हंगेरी च्या मार्गाने घुसखोरी
- (D) प्राग स्प्रिंग
23. खालीलपैकी कोणती क्षेपणास्त्र पद्धती पाकिस्तानची **नाही** :
- (A) हात्फ
- (B) घौरी
- (C) नाग
- (D) शाहीन
24. संयुक्त राष्ट्रांचे शांतता रक्षणाचे कार्य द्या तत्वांच्या आधारे केले जाते :
- (i) पक्षकारांची संमती
- (ii) कोणाचीही बाजू न घेणे
- (iii) स्वसंरक्षणाशिवाय कोणत्याही बेली बलाचा वापर नाही
- (A) फक्त (ii) बरोबर
- (B) फक्त (i) आणि (ii) बरोबर
- (C) फक्त (ii) आणि (iii) बरोबर
- (D) सर्व तीनही बरोबर

25. The predominant ethnic group in Kosovo is :
- (A) Serbian
(B) Croat
(C) Albanian
(D) Macedonian
26. Sunderlal Bahuguna is associated with :
- (A) Right to information
(B) Anti-corruption
(C) Green peace
(D) Chipko movement
27. For permitting the transfer of missile technology the prescribed maximum range is :
- (A) 500 km
(B) 600 km
(C) 1000 km
(D) 1500 km
25. कोसोव्हो मधील सर्वात मोठा वांशिक गट :
- (A) सर्बियन्स
(B) क्रोयत
(C) अलबानियन
(D) मेसोडोनियन
26. सुंदरलाल बहुगुणा याच्याशी संबंधीत आहेत :
- (A) माहितीचा अधिकार
(B) लाचखोरो विरोध
(C) ग्रीन पीस
(D) चीपको चळवळ
27. मान्यताप्राप्त क्षेपणास्त्र तंत्रज्ञान हस्तांतरणासाठी विहित जास्तीत जास्त पल्ला हा आहे :
- (A) 500 किमी.
(B) 600 किमी.
(C) 1000 किमी.
(D) 1500 किमी.

28. Radcliff is associated with :
- (A) India-China Border
(B) India-Bangladesh Border
(C) India-Pakistan Border
(D) India-Nepal Border
29. Changes that took place in Egypt in 2010-2011 were a product of :
- (A) Islamic Revolution
(B) Popular uprising
(C) Ethnic uprising
(D) Military coup
30. India's status in the Shanghai Cooperation Organisation :
- (A) Member
(B) Observer
(C) Invitee
(D) Dialogue Partner
28. रेडक्लिफ या संदर्भात आहे :
- (A) भारत-चीन सीमा
(B) भारत-बंगलादेश सीमा
(C) भारत-पाकिस्तान सीमा
(D) भारत-नेपाल सीमा
29. 2010-2011 मधील इजिप्त मध्ये झालेल्या घडामोडी याची उत्पत्ती आहे :
- (A) इस्लामीक क्रांती
(B) लोकप्रिय उठाव
(C) वांशिक उठाव
(D) लष्करी क्रांती
30. शंघाय कोऑपरेशन संघटनेत भारताचे स्थान काय आहे ?
- (A) सभासद
(B) निरिक्षक
(C) आमंत्रित
(D) संभाषण भागीदार

31. The strait of Malacca links :

- (A) The Arabian Sea to the Gulf of Oman
- (B) The Gulf of Aden to the Red Sea
- (C) The Indian Ocean with the Pacific Ocean
- (D) The Mediterranean Ocean to the Indian Ocean

32. Chakma refugees originate from :

- (A) Bhutan
- (B) Nepal
- (C) Sri Lanka
- (D) Bangladesh

33. Match the following :

(a) Immanuel Kant	(1) Perpetual Peace
(b) Johan Galtung	(2) Liberal Internationalism
(c) Woodrow Wilson	(3) Structural violence
(d) V.I. Lenin	(4) Nonalignment
	(5) Right to self-determination

Codes :

- (A) (a)-(1), (b)-(3), (c)-(2), (d)-(5)
- (B) (a)-(2), (b)-(3), (c)-(5), (d)-(1)
- (C) (a)-(3), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(4)
- (D) (a)-(5), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(3)

31. मल्लाका समुद्रध्वनी यास जोडते :

- (A) अरेबीयन समुद्र ते ओमानचा उपसागर
- (B) अॅडनचा उपसागर ते तांबडा समुद्र
- (C) हिंद महासागर ते प्रशांत महासागर
- (D) भूमध्यसागर ते हिंद महासागर

32. चकमा निर्वासीत येथून येतात :

- (A) भूतान
- (B) नेपाळ
- (C) श्रीलंका
- (D) बंगलादेश

33. खालील जोड्या लावा :

(a) इमान्युल कांट	(1) कायमस्वरूपी शांतता
(b) जॉन गालतुंग	(2) उदारमतवादी आंतरराष्ट्रीयवाद
(c) वुड्रो विलसन	(3) ढाचात्मक हिंसा
(d) व्ही.आय. लेनिन	(4) अलीप्ततावाद
	(5) स्वयंनिर्णयाचा अधिकार

कोड :

- (A) (a)-(1), (b)-(3), (c)-(2), (d)-(5)
- (B) (a)-(2), (b)-(3), (c)-(5), (d)-(1)
- (C) (a)-(3), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(4)
- (D) (a)-(5), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(3)

34. Recent upheaval in West Asia is driven by :
- (A) Military resurgence
(B) Cultural resurgence
(C) Ethnic uprising
(D) Popular uprising
35. "Free Democracy" was an image created in the context of :
- (A) American imperialism
(B) British Anglo-Saxon democracy
(C) Cold war
(D) Non-alignment
36. Which amongst the following are conducive to reducing international conflict ?
- (i) Cease fire
(ii) Industrialisation
(iii) Disarmament
(iv) Balance of power
- (A) only (i), (ii) and (iii) are correct
(B) only (ii), (iii) and (iv) are correct
(C) only (i), (iii) and (iv) are correct
(D) all the four are correct
34. पश्चिम आशियातील सध्याची उलथापालथ या मुळे होते :
- (A) लष्करी पुर्नउत्थान
(B) सांस्कृतीक पुर्नउत्थान
(C) वांशीक पुर्नउत्थान
(D) लोकप्रिय पुर्नउत्थान
35. "स्वतंत्र लोकशाही" ही प्रतिभा यांच्या संदर्भात निर्माण केली गेली :
- (A) अमेरिकेचा साम्राज्यवाद
(B) ब्रीटीश अँग्लो-सेक्सन लोकशाही
(C) शित युद्ध
(D) अलिप्ततावाद
36. अंतरराष्ट्रीय संघर्ष कमी करण्यासाठी खालीलपैकी कशाचा उपयोग होते ?
- (i) युद्धबंदी
(ii) औद्योगिकरण
(iii) निःशस्त्रीकरण
(iv) सत्तासंतुलन
- (A) फक्त (i), (ii) आणि (iii) बरोबर
(B) फक्त (ii), (iii) आणि (iv) बरोबर
(C) फक्त (i), (iii) आणि (iv) बरोबर
(D) सर्व चार बरोबर

37. What amongst the following are examples of conflict management ?
- (A) arbitration
(B) third party mediation
(C) adjudication
(D) all of the above
38. Which amongst the following of the United Nations is primarily responsible for maintaining peace and security in the world :
- (A) General Assembly
(B) Security Council
(C) Secretary General
(D) All of the above
39. Confidence-building approach emerged in the context of :
- (A) Cold-war rivalry
(B) Human rights
(C) Self-determination
(D) Non-alignment
37. खालीलपैकी कोणते उदाहरण संघर्ष व्यवस्थापनाचे आहे ?
- (A) लवाद
(B) तिसऱ्या पक्षतर्फे मध्यस्थी
(C) अभिनिर्णय
(D) वरील सर्व
38. जगामध्ये शांतता आणि सुरक्षा राखण्यात संयुक्त राष्ट्रांचा कोणता घटक जबाबदार आहे ?
- (A) आमसभा
(B) सुरक्षा मंडळ
(C) मुख्य सचीव
(D) वरील सर्व
39. विश्वास बांधणी दृष्टीकोणाची निमिती द्या संदर्भात झाली :
- (A) शितयुद्धवाद
(B) मानवी हक्क
(C) स्वयंनिर्णयाचा हक्क
(D) अलिप्ततावाद

40. Aman ki Asha is a programme aimed as :

- (A) Achieving Global peace
- (B) Promoting peace between India and Pakistan
- (C) Promoting peace in Afghanistan
- (D) Promote peace in Jammu and Kashmir

41. Match the following :

(a) Wilson	(1) Neorealism
(b) Kenneth Waltz	(2) Realism
(c) E.H. Carr	(3) Liberalism
(d) Hedley Bull	(4) Neo Marxist
	(5) English School

Codes :

- (A) (a)-(5), (b)-(4), (c)-(1), (d)-(2)
- (B) (a)-(3), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(5)
- (C) (a)-(2), (b)-(3), (c)-(1), (d)-(5)
- (D) (a)-(4), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(3)

40. अमन की आशा हा कार्यक्रमाचा उद्देश हा आहे :

- (A) जागतीक शांतता मिळविणे
- (B) भारत-पाकिस्तान मध्ये शांततेस प्रोत्साहन
- (C) अफगाणिस्तानात शांततेस प्रोत्साहन
- (D) जमु-काश्मीर मध्ये शांततेस प्रोत्साहन

41. खालील जोड्या जुळवा :

(a) विलसन	(1) नववास्तववाद
(b) केनेथ वॉल्ट्	(2) वास्तववाद
(c) इ.एच. कार	(3) उदारमतवाद
(d) हेडली बुल	(4) नवमार्क्सवाद
	(5) इंग्लीश स्कूल

कोड :

- (A) (a)-(5), (b)-(4), (c)-(1), (d)-(2)
- (B) (a)-(3), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(5)
- (C) (a)-(2), (b)-(3), (c)-(1), (d)-(5)
- (D) (a)-(4), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(3)

42. The “collective security in Asia” doctrine was propounded by :

- (A) Henry Kissinger
- (B) Brezhnev
- (C) Richard Nixon
- (D) Indira Gandhi

43. The aircraft carrier that India is procuring from Russia has been renamed as :

- (A) INS Ashok
- (B) INS Chandragupta
- (C) INS Bhisma
- (D) INS Vikramaditya

44. Match the following :

(a) HAL	(1) Electronic equipment
(b) BEL	(2) Aircraft and Helicopters
(c) BEML	(3) Heavy Duty vehicles
(d) BDL	(4) Guided Missiles Technology

Codes :

- (A) (a)-(3), (b)-(2), (c)-(1), (d)-(4)
- (B) (a)-(2), (b)-(1), (c)-(4), (d)-(3)
- (C) (a)-(4), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(3)
- (D) (a)-(1), (b)-(4), (c)-(3), (d)-(2)

42. “आशियातील सामुहीक सुरक्षितता” हे तत्व यांनी मांडले :

- (A) हेन्री किसिंजर
- (B) ब्रेझनेव
- (C) रिचर्ड निक्सन
- (D) इंदीरा गांधी

43. भारत रशिया कडून केत असते द्वारा विमान वाहू जहाजाचे नाव-हे असणार आहे :

- (A) आइ.एन.एस. अशोक
- (B) आइ.एन.एस. चंद्रगुप्त
- (C) आइ.एन.एस. भीष्म
- (D) आइ.एन.एस. विक्रमादित्य

44. खालील जोड्या जुळवा :

(a) HAL	(1) इलेक्ट्रॉनिक संयंत्रे
(b) BEL	(2) विमान आणि हेलीकॉप्टर
(c) BEML	(3) जड वहाने
(d) BDL	(4) निदेशित क्षेपणास्त्र तंत्रज्ञान

कोड :

- (A) (a)-(3), (b)-(2), (c)-(1), (d)-(4)
- (B) (a)-(2), (b)-(1), (c)-(4), (d)-(3)
- (C) (a)-(4), (b)-(1), (c)-(2), (d)-(3)
- (D) (a)-(1), (b)-(4), (c)-(3), (d)-(2)

45. Role of IAEA :

- (A) To regulate non-conventional energy
- (B) To regulate nuclear programmes
- (C) To regulate nano-science technology
- (D) To regulate ecological degradation

46. India's space programme is *not* aimed at :

- (A) Military programme
- (B) Educational programme
- (C) Communication programme
- (D) Cultural programme

47. TRIMS relates to the following issue :

- (A) Trade
- (B) Telecom
- (C) Investment
- (D) Monetary

45. IAEA चे कार्य :

- (A) अपारंपारीक उर्जा नियंत्रित ठेवणे
- (B) आण्विक कार्यक्रम नियंत्रित ठेवणे
- (C) नैनोशास्त्र तंत्रज्ञान नियंत्रित ठेवणे
- (D) पर्यावरणीय न्हास नियंत्रित ठेवणे

46. भारताचा अंतराळ कार्यक्रमाचा हा उद्देश नाही :

- (A) लष्करी कार्यक्रम
- (B) शैक्षणिक कार्यक्रम
- (C) संसुचन कार्यक्रम
- (D) सांस्कृतिक कार्यक्रम

47. TRIMS हे खालील विषया बाबत आहे :

- (A) व्यापार
- (B) दूरसंचार
- (C) गुंतवणूक
- (D) चलनाबाबत

NOV-16211/II

48. The Defence Budget of India is prepared by :
- (A) Public Accounts Committee
(B) Estimates Committee
(C) Cabinet Committee on Political Affairs
(D) Ministry of Defence
49. Read the following statement regarding development in science and technology and their application in war. Which statement is *not correct* ?
- (A) In 1885, Maxim invented the fully automatic machine gun
(B) In 1790, the British Royal Navy used the Flag Signalling System that was also used in the Battle of Trafalgar in 1805
(C) HMS Devastation was the first battleship without sail (1871)
(D) Internal combustion engine played a significant role in increasing mobility in the Boer War (1899)
48. भारताचा संरक्षण अर्थसंकल्प हे तयार करतात :
- (A) लोक लेखा समिती
(B) अंदाज समिती
(C) राजकिय बाबीविषयीची कॅबिनेट कमीटी
(D) संरक्षण मंत्रालय
49. शास्त्र विकास आणि तंत्रज्ञान व त्यांचा युद्धातील वापर या संदर्भात खालील विधाने वाचा. कोणते विधान चूक आहे :
- (A) 1885 मध्ये मॅक्सिम यांनी संपूर्ण स्वयंचलील मशीनगन बनविली
(B) 1790 मध्ये ब्रीटीश रॉयल नेवीने फ्लॅग संदेश पद्धत वापरली, ती 1805 मध्ये ट्रफलगर युद्धात सुद्धा वापरली
(C) HMS विध्वंसक ही पहीली शिडा शिवायची युद्ध नौका होती (1871)
(D) इंटरनल कंबुशन इंजिन याचे चलत्व वाढविण्यासाठी बोअर युद्धात झाले (1899)

50. Adam Smith's views about defence economics include the following :

- (i) Military force was necessary to protect society
- (ii) Professional soldiers were necessary
- (iii) Since defence was for common good all should bear the expense
- (iv) Payment was to be made on the basis of "payment according to benefit" principle

- (A) only (i) and (ii) are correct
- (B) only (i) and (iii) are correct
- (C) only (i), (ii) and (iii) are correct
- (D) all the four are correct

50. अॅडम स्मिथ यांच्या मते संरक्षण अर्थशास्त्रात खालील बाबींचा समावेश, आहे :

- (i) समाजाचे संरक्षण करण्यासाठी लष्करी बळ आवश्यक आहे
- (ii) व्यवसाईक लष्कर हे आवश्यक आहे
- (iii) संरक्षण सर्वासाठी उपयोगी आहे त्यामुळे त्याचा अर्थभार सर्वांनी उचलला पाहीजे
- (iv) "लाभआधारीत देय" तत्व हे देयके देण्याचा आधार आहे

- (A) फक्त (i) आणि (ii) बरोबर
- (B) फक्त (i) आणि (iii) बरोबर
- (C) फक्त (i), (ii) आणि (iii) बरोबर
- (D) सर्व चार बरोबर

ROUGH WORK

NOV-16211/II

ROUGH WORK

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

F

Signature of Invigilators

1.

2.

Seat No.

(In figures as in Admit Card)

Seat No. (In words)

.....

Answer Sheet No.

[Maximum Marks : 100]

Time Allowed : 75 Minutes]

Number of Pages in this Booklet : 24

Instructions for the Candidates

- Write your Seat Number in the space provided on the top of this page. Write your Answer Sheet No. in the space provided for Answer Sheet No. on the top of this page.
- Write and darken Test Booklet No. on OMR Answer Sheet.
- This paper consists of **Fifty (50)** multiple choice type of questions.
- Each item has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the responses as indicated below on the correct response against each item.
Example : (A) (B) (C) (D)
Where (C) is the correct response.
- Your responses to the items for this paper are to be indicated on the Answer Sheet only. Responses like (×) (✓) (/) and **light shaded responses will not be considered/evaluated.**
- Read instructions given inside carefully.
- One Sheet is attached at the end of the booklet for rough work.
- You should return the test booklet and answer sheet **both** to the invigilator at the end of the paper and should not carry any paper with you outside the examination hall.
- Answers marked on the body of the question paper will not be evaluated.

परीक्षार्थीसाठी सूचना

- या पानावरील वरच्या कोपऱ्यात आपला आसन क्रमांक तसेच आपणास दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- प्रश्नपत्रिका क्रमांक OMR उत्तरपत्रिकेवर दिलेल्या रकान्यात लिहून त्याप्रमाणे काळा करावा.
- या प्रश्नपत्रिकेत **पन्नास** बहुनिवड प्रश्न आहेत.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा करावा.
उदा. (A) (B) (C) (D)
जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे उत्तरपत्रिकेमध्येच द्यावीत. उत्तराच्या रकान्यामध्ये (×) (✓) (/) व **अस्पष्टपणे काळे केलेले उत्तर ग्राह्य धरले जाणार नाही.**
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- कच्च्या कामासाठी प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी कोरे पान जोडले आहे.
- या पेपरची परीक्षा संपल्यानंतर प्रश्नपत्रिका व उत्तरपत्रिका **दोन्ही** पर्यवेक्षकांना परत करावी. यातील कोणताही कागद तुमच्या बरोबर परीक्षा केंद्राबाहेर नेण्यास सक्त मनाई आहे.
- प्रश्नपत्रिकेवर दर्शविलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.